

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2018, declarat de avocatul Valentin Mardari în numele inculpatului

Jantîc Nicolae.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 05.06.2015 – 11.05.2017,
instanța de apel: 29.01.2018 – 25.10.2018,
instanța de recurs: 26.02.2019 – 02.04.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 11 mai 2017, Jantîc Nicolae a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de plasarea în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate pe o perioadă de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Dvininov Nadejda prejudiciul material în mărime de 3615,77 lei.

2. Instanța a constatat că, *potrivit rechizitoriului*, inculpatul Jantîc Nicolae, activând în calitate de administrator și unic fondator al companiei „The Hub” SRL, fiind unul din fondatori ai SRL, „Studex Internațional”, prin înșelăciune și abuz de

încredere a comis infracțiunea de escrocherie în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe.

Astfel, Jantîc Nicolae, exploatând raporturile de încredere stabilite între întreprinderea la care este fondator - SRL „Studex Internațional” și studenții participanți la programele „Work& Travel”, raporturi de încredere care au reieșit din încheierea pe parcursul anului 2012 a unor contracte de participare la programul „Work&Travel” și a unui contract de clearing și decontare, la reîntoarcerea acestora în Republica Moldova, prin intermediul angajaților SRL „Studex Internațional”, a propus returnarea taxelor acestora în cadrul companiei „Studex Internațional” SRL, solicitând prezentarea actelor necesare în acest sens, dintre care „social security number” și ultimul „Pay cec”, documente emise de angajatorii americani ai studenților care au aplicat programul.

În asemenea circumstanțe Jantîc Nicolae, formând o impresie de credibilitate față de studenți care vor beneficia de prestarea unor servicii de către acesta, în rezultatul cărora acesta va beneficia doar de un comision de 9% din suma pe care va reuși să o recupereze, și-a asigurat încrederea în studenții care au aplicat la program și care i-a dat posibilitatea comiterii următoarelor acțiuni ilicite.

În aceste împrejurări, deținând documentele prezentate de studenții care au aplicat la programul „Work&Travel” în cadrul companiei „Studex Internațional” SRL, precum și de documentele confirmative a sumelor ce urmează a fi returnate, Jantîc Nicolae, a expediat această informație unei companii din Lituania - „A&Z Group UAB”, care la rândul său s-a ocupat de restituirea taxelor de la serviciului fiscal din SUA, taxe care erau destinate pentru nerezidenții ce au activat în SUA.

Astfel, Jantîc Nicolae, dorind să obțină mijloacele financiare și să dispună fizic de acestea, fără a aduce la cunoștința studenților beneficiari Dvininov Nadejda, Gavrilița Rodica, Popadia Olga, Roșea Valeria, Trofimova Svetlana, Stratulat Stella, Volosovici Victor, a recurs la procedee frauduloase, manifestate prin următoarele acțiuni: în luna mai 2013 i-a dat indicații angajatului său Coliban Iurie să se ocupe de deschiderea unor carduri salariale pentru viitoarele victime, în cadrul unui proiect salarial al „The Hub” SRL, fără ca de fapt aceștia să fie angajați ai companiei.

În acest scop, angajatul „The Hub” SRL, Coliban Iurie a primit de la Jantîc Nicolae, fotocopiile buletinelor de identitate a mai multor persoane fizice rezidente care erau studenți beneficiari ai taxelor printre care: Dvininov Nadejda, Gavrilița Rodica, Popadia Olga, Roșea Valeria, Trofimova Svetlana, Stratulat Stella, Volosovici Victor, după care a introdus datele acestora în chestionare în format electronic la BC „Victoriabank” SA în vederea deschiderii unor carduri salariale.

Ulterior, după completarea formularelor menționate, acestea au fost imprimate și oferite administratorului „The Hub” SRL, Jantîc Nicolae.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, Jantîc Nicolae i-a întors lui Coliban Iurie acele formulare bancare pe care era aplicată semnătura la rubrica persoanele solicitante de card, a căror semnături de facto au fost falsificate, pe care Coliban Iurie la indicația lui Jantîc Nicolae le-a prezentat la BC „Victoriabank” SA pentru deschiderea conturilor de carduri salariale.

Astfel, Jantîc Nicolae falsificând documente oficiale menționate în vederea realizării intențiilor sale criminale de a sustrage mijloacele financiare de la studenții care au participat la program, identificând din start posibilitatea scoaterii în numerar a mijloacelor bănești fără ca acest lucru să fie cunoscut de către beneficiari.

În continuare Coliban Iurie, angajat al SRL „The Hub”, în baza procurilor eliberate de către Jantîc Nicolae, în perioada 21.06.2013 - 20.09.2013, precum și însăși Jantîc Nicolae au solicitat la filiala nr. 3 a BC „Victoriabank” SA deschiderea cardurilor bancare salariale, prezentând listele persoanelor care în realitate nu erau angajate, care ar fi solicitat producerea cardurilor, în aceste sens fiind semnat contractul nr. SA 13/1331 de salarizare prin intermediul cardurilor bancare, dintre BC „Victoriabank” SA în persoana directorului filialei nr. 3 Chișinău, Lupu Ghenadie și SRL „The Hub” reprezentată de Jantîc Nicolae.

Totodată, s-a stabilit că ulterior aceste carduri bancare salariale și Pin-codurile acestora, au fost preluate de către persoanele împuternicite prin procură de administratorul SRL „The Hub” - Jantîc Nicolae cât și de ultimul personal.

Având datele conturilor bancare ale victimelor, Jantîc Nicolae le-a transmis companiei din Lituania - „A&Z Group UAB”, companie la care s-a adresat în vederea restituirii taxelor și care în perioada imediat următoare a transferat pe conturile salariale deschise de „The Hub” SRL sumele indicate beneficiarilor de taxe după cum urmează pe contul nr. 2004001017353 deschis pe numele lui Dvininov Nadejda suma de 289 dolari SUA care la 09.07.2013 constituia 3615,77 lei, pe contul nr. 2007016000523 deschis pe numele lui Gavrilița Rodica suma de 1468 dolari SUA, care la 16.07.2013 constituia suma de 18.350 lei, pe contul nr. 2004048000507 deschis pe numele lui Popadia Olga suma de 1600 dolari SUA, care la 07.11.2013 constituia suma de 20.747,94 lei, pe contul nr. 2001042335925 deschis pe numele lui Roșea Valeria suma de 1 111 dolari SUA, care la 13.08.2013 constituia suma de 13.965,71 lei, pe contul nr. 2001004224289 deschis pe numele lui Trofimova Svetlana suma de 1583 dolari SUA, care la 07.11.2013 constituia suma de 20.527,49 lei, pe contul nr. 2008005034590 deschis pe numele lui Stratulat Stela suma de 1293 dolari SUA care la 11.10.2013 constituia suma de 16.766,93 lei, pe contul nr. 2005048037089 deschis pe numele lui Volosovici Victor suma de 2359 dolari SUA, care la momentul transferului constituia suma de 29.640 lei, în total suma transferată la aceste conturi și extrasă fiind de 123.613, 84 lei.

Cunoscând cu certitudine despre transferul mijloacelor bănești în valută pe conturile bancare ale studenților participanți la program menționați supra, deschise fără ca aceștia să cunoască, urmărind scopul însușirii mijloacelor financiare, profitând de încrederea studenților, cărora nu le-au eliberat careva acte confirmative despre primirea documentelor ce acordau drepturi de obținere a restituirilor de taxe și de care a tăinuit deschiderea conturilor, deținând plicurile cu Pin-coduri de acces, la numerarul de pe cardurile bancare, Jantîc Nicolae i-a dat indicații lui Coliban Iurie să deschidă plicurile cu Pin-coduri și să scrie codurile date pe versoul fiecărui card bancar.

Ulterior, în perioada 06.09.2013 – 18.08.2013, atât Jantîc Nicolae, cât și la indicația sa subalternul său Coliban Iurie, au consultat soldul conturilor cardurilor salariale de la diferite ATM – uri din mun. Chișinău, timp în care, atât Jantîc Nicolae a extras mijloace financiare din bancomatele BC „Victoriabank” SA, cât și Coliban Iurie, la solicitarea lui Jantîc Nicolae. Mijloacele financiare care au fost ridicate de către Coliban Iurie au fost transmise lui Jantîc Nicolae.

Prin acțiunile sale infracționale Jantîc Nicolae, atât direct, cât și indirect în corespundere cu extrasele prezentate de BC „Victoriabank” SA în perioada 10.07.2013 – 17.10.2013, a însușit suma de 123.613,84 lei de la persoanele menționate supra.

Astfel, prin acțiunile sale Jantîc Nicolae *a comis infracțiunea* prevăzută de art. 190 al.(5) Cod penal, adică *sustragerea mijloacelor financiare* prin înșelăciune și abuz de încredere **în sumă de 123.613,84 lei** în perioada 10.07.2013-17.10.2013.

Instanța, în conformitate cu art.321 alin.(2) pct. 1) Cod de procedură penală, a dispus judecarea cauzei în lipsa inculpatului, acesta fiind anunțat în căutare prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21.11.2016, iar conform informației din 06.02.2017 a fost pornit dosarul de căutare nr. 2017030056.

Instanța a reținut că, ținând cont de modificările operate în art. 126 alin. (1) Cod penal, procurorul a solicitat reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții mari.

Însă, calcularea prejudiciului cauzat pe perioada de săvârșire a infracțiunii, adică 10.07.2013 -17.10.2013, atestă că **suma prejudiciului cauzat este în mărime de 60.563,03 lei și nu de 123.613,84 lei**, după cum a fost înaintată învinuirea inculpatului, din care motiv **acțiunile lui urmează a fi recalificate de la alin. (4) la alin. (2) lit. c) și d) art. 190 Cod penal**, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, cu folosirea situației de serviciu.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal la 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de plasarea în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate pe o perioadă de 5 ani.

Apelantul a invocat că instanța pripit a conchis că acțiunile inculpatului urmează a fi reîncadrate din motiv că suma mijloacelor financiare sustrase este de 60.563,03 lei și nu de 123.613,84 lei.

Or, ca urmare a ridicării numerarului de pe contul de card a părților vătămate, inculpatul a însușit mijloacele financiare în sumă totală de 123.613,84 lei. Pe parcursul anilor 2015-2017, inculpatul a întors banii părților vătămate/civile, la moment nefiind restituite doar mijloacele financiare lui Dvininov Nadejda în sumă de 3615,77 lei.

La momentul înaintării învinuirii, acțiunile inculpatului corect au fost calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, însă ținând cont de modificările operate la art. 126 alin. (1) Cod penal, suma de 123.613,84 lei se încadrează în

proporții mari, iar calificarea faptei infracționale datorită noilor modificări legislative urmează a fi corect încadrată în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

Calculul matematic efectuat de instanță, fără a fi luate în considerație materialele cauzei, atestă ilegalitatea celor constatate. Chiar, dacă suma mijloacelor financiare a fost restituită pe parcursul examinării cauzei penale, acestea au fost sustrate în perioada 10.07.2013-17.10.2013, iar restituirea lor părților civile impune doar decăderea dreptului de a fi solicitată încasarea acestora, în mod repetat odată cu pronunțarea sentinței.

Fapta se consideră consumată, atunci când inculpatul a dispus real de mijloacele financiare, când le-a însușit în perioada 10.07.2013-17.10.2013.

Pedeapsa stabilită inculpatului, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este una ilegală, odată ce inculpatul s-a sustras de la judecarea cauzei, fiind anunțat în căutare internațională, astfel că nu este clar cum va supraveghea executarea acestei sentințe, atât timp cât se află peste hotarele țării și a refuzat să se prezinte.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2018, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Jantîc Nicolae a fost condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal la 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de plasare în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate pe o perioadă de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, din momentul reținerii.

De la inculpat s-a încasat, în beneficiul lui Dvininov Nadejda prejudiciul material în sumă de 3615,77 lei.

Instanța a constatat că, inculpatul Jantîc Nicolae, activând în calitate de administrator și unic fondator al companiei „The Hub” SRL, fiind unul din fondatori ai SRL, „Studex Internațional”, prin înșelăciune și abuz de încredere a comis infracțiunea de escrocherie în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe.

Astfel, Jantîc Nicolae, exploatând raporturile de încredere stabilite între întreprinderea la care este fondator - SRL „Studex Internațional” și studenții participanți la programele „Work& Travel”, raporturi de încredere care au reieșit din încheierea pe parcursul anului 2012 a unor contracte de participare la programul „Work&Travel” și a unui contract de clearing și decontare, la reîntoarcerea acestora în Republica Moldova, prin intermediul angajaților SRL „Studex Internațional”, a propus returnarea taxelor acestora în cadrul companiei „Studex Internațional” SRL, solicitând prezentarea actelor necesare în acest sens, dintre care „social security number” și ultimul „Pay cec”, documente emise de angajatorii americani ai studenților care au aplicat programul.

În asemenea circumstanțe Jantîc Nicolae, formând o impresie de credibilitate față de studenți care vor beneficia de prestarea unor servicii de către acesta, în rezultatul cărora acesta va beneficia doar de un comision de 9% din suma pe care va reuși să o recupereze, și-a asigurat încrederea în studenții care au aplicat la program și care i-a dat posibilitatea comiterii următoarelor acțiuni ilicite.

În aceste împrejurări, deținând documentele prezentate de studenții care au aplicat la programul „Work&Travel” în cadrul companiei „Studex Internațional” SRL, precum și de documentele confirmative a sumelor ce urmează a fi returnate,

Jantîc Nicolae, a expediat această informație unei companii din Lituania - „A&Z Group UAB”, care la rândul său s-a ocupat de restituirea taxelor de la serviciului fiscal din SUA, taxe care erau destinate pentru nerezidenții ce au activat în SUA.

Astfel, Jantîc Nicolae, dorind să obțină mijloacele financiare și să dispună fizic de acestea, fără a aduce la cunoștința studenților beneficiari Dvininov Nadejda, Gavrilița Rodica, Popadia Olga, Roșea Valeria, Trofimova Svetlana, Stratulat Stella, Volosovici Victor, a recurs la procedee frauduloase, manifestate prin următoarele acțiuni: în luna mai 2013 i-a dat indicații angajatului său Coliban Iurie să se ocupe de deschiderea unor carduri salariale pentru viitoarele victime, în cadrul unui proiect salarial al „The Hub” SRL, fără ca de fapt aceștia să fie angajați ai companiei.

În acest scop, angajatul „The Hub” SRL, Coliban Iurie a primit de la Jantîc Nicolae, fotocopiile buletinelor de identitate a mai multor persoane fizice rezidente care erau studenți beneficiari ai taxelor printre care: Dvininov Nadejda, Gavrilița Rodica, Popadia Olga, Roșea Valeria, Trofimova Svetlana, Stratulat Stella, Volosovici Victor, după care a introdus datele acestora în chestionare în format electronic la BC „Victoriabank” SA în vederea deschiderii unor carduri salariale.

Ulterior, după completarea formularelor menționate, acestea au fost imprimate și oferite administratorului „The Hub” SRL, Jantîc Nicolae.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, Jantîc Nicolae i-a întors lui Coliban Iurie acele formulare bancare pe care era aplicată semnătura la rubrica persoanele solicitante de card, a căror semnături de facto au fost falsificate, pe care Coliban Iurie la indicația lui Jantîc Nicolae le-a prezentat la BC „Victoriabank” SA pentru deschiderea conturilor de carduri salariale.

Astfel, Jantîc Nicolae falsificând documente oficiale menționate în vederea realizării intențiilor sale criminale de a sustrage mijloacele financiare de la studenții care au participat la program, identificând din start posibilitatea scoaterii în numerar a mijloacelor bănești fără ca acest lucru să fie cunoscut de către beneficiari.

În continuare Coliban Iurie, angajat al SRL „The Hub”, în baza procurilor eliberate de către Jantîc Nicolae, în perioada 21.06.2013 - 20.09.2013, precum și însăși Jantîc Nicolae au solicitat la filiala nr. 3 a BC „Victoriabank” SA deschiderea cardurilor bancare salariale, prezentând listele persoanelor care în realitate nu erau angajate, care ar fi solicitat producerea cardurilor, în aceste sens fiind semnat contractul nr. SA 13/1331 de salarizare prin intermediul cardurilor bancare, dintre BC „Victoriabank” SA în persoana directorului filialei nr. 3 Chișinău, Lupu Ghenadie și SRL „The Hub” reprezentată de Jantîc Nicolae.

Totodată, s-a stabilit că ulterior aceste carduri bancare salariale și Pin-codurile acestora, au fost preluate de către persoanele împuternicite prin procură de administratorul SRL „The Hub” - Jantîc Nicolae cât și de ultimul personal.

Având datele conturilor bancare ale victimelor, Jantîc Nicolae le-a transmis companiei din Lituania - „A&Z Group UAB”, companie la care s-a adresat în vederea restituirii taxelor și care în perioada imediat următoare a transferat pe conturile salariale deschise de „The Hub” SRL sumele indicate beneficiarilor de taxe după cum urmează pe contul nr. 2004001017353 deschis pe numele lui

Dvininov Nadejda suma de 289 dolari SUA care la 09.07.2013 constituia 3615,77 lei, pe contul nr. 2007016000523 deschis pe numele lui Gavrilița Rodica suma de 1468 dolari SUA, care la 16.07.2013 constituia suma de 18.350 lei, pe contul nr. 2004048000507 deschis pe numele lui Popadia Olga suma de 1600 dolari SUA, care la 07.11.2013 constituia suma de 20.747,94 lei, pe contul nr. 2001042335925 deschis pe numele lui Roșea Valeria suma de 1 111 dolari SUA, care la 13.08.2013 constituia suma de 13 965,71 lei, pe contul nr. 2001004224289 deschis pe numele lui Trofimova Svetlana suma de 1583 dolari SUA, care la 07.11.2013 constituia suma de 20.527,49 lei, pe contul nr. 2008005034590 deschis pe numele lui Stratulat Stela suma de 1293 dolari SUA care la 11.10.2013 constituia suma de 16.766,93 lei, pe contul nr. 2005048037089 deschis pe numele lui Volosovici Victor suma de 2359 dolari SUA, care la momentul transferului constituia suma de 29.640 lei, în total suma transferată la aceste conturi și extrasă fiind de 123.613,84 lei.

Cunoscând cu certitudine despre transferul mijloacelor bănești în valută pe conturile bancare ale studenților participanți la program menționați supra, deschise fără ca aceștia să cunoască, urmărind scopul însușirii mijloacelor financiare, profitând de încrederea studenților, cărora nu le-au eliberat careva acte confirmative despre primirea documentelor ce acordau drepturi de obținere a restituirilor de taxe și de care a tăinuit deschiderea conturilor, deținând plicurile cu Pin-coduri de acces, la numerarul de pe cardurile bancare, Jantîc Nicolae i-a dat indicații lui Coliban Iurie să deschidă plicurile cu Pin-coduri și să scrie codurile date pe versoul fiecărui card bancar.

Ulterior, în perioada 06.09.2013 – 18.08.2013, atât Jantîc Nicolae, cât și la indicația sa subalternul său Coliban Iurie, au consultat soldul conturilor cardurilor salariale de la diferite ATM – uri din mun. Chișinău, timp în care, atât Jantîc Nicolae a extras mijloace financiare din bancomatele BC „Victoriabank” SA, cât și Coliban Iurie, la solicitarea lui Jantîc Nicolae. Mijloacele financiare care au fost ridicate de către Coliban Iurie au fost transmise lui Jantîc Nicolae.

Prin acțiunile sale infracționale Jantîc Nicolae, atât direct, cât și indirect în corespundere cu extrasele prezentate de BC „Victoriabank” SA în perioada 10.07.2013 – 17.10.2013, a însușit suma de – 123.613,84 lei de la persoanele menționate supra.

Astfel, prin acțiunile sale Jantîc Nicolae ***a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 al. (5) Cod penal, adică sustragerea mijloacelor financiare prin înșelăciune și abuz de încredere, în sumă de 123.613,84 lei*** în perioada 10.07.2013- 17.10.2013.

Instanța de apel a reținut că prin înștiințarea nr.15902 din 02.07.2018, eliberată de Inspectoratul de Poliție Buiucani, mun. Chișinău, se certifică că în privința lui Jantîc Nicolae a fost pornit dosar de căutare nr.2017030056, fiind posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului, dar și a părților vătămate.

De asemenea, instanța de apel a statuat că vina inculpatului se dovedește integral prin cumulul de probe administrate, cum ar fi declarațiile părților vătămate

Roșea V., Trofimova (Garaba) S., Stratulat S., Volosovici V., Papadia O., Gavrilița R., Dvininov N., a martorilor Prodan L, Coliban Iu., Iurașco-Andreiș C., Bogdan O., Tutunaru N., Sînica I., cât și *prin probele scrise*.

Totodată, *este eronată concluzia primei instanțe, precum că mijloacele financiare obținute de către Jantîc Nicolae prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma modificărilor operate în lege, nu depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie*.

Or, de către inculpat a fost însușită suma de 123.613,84 lei, care se încadrează în ”proporții mari”.

Astfel, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.207 din 28.07.2016 în art. 126 alin. (1) Cod penal, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, iar, potrivit Hotărârii de Guvern nr.951 din 20.12.2012, în vigoare la 25.12.2012, cuantumul salariului mediu pe economie, prognozat pe anul 2013, este în mărime de 3850 lei.

Prin urmare, reieșind din analiza probelor cercetate, *acțiunile lui Jantîc N. urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (4) din Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului actului juridic anulabil, determinat de comportamentul dolosiv*, care a produs daune în proporții mari.

5. Avocatul Valentin Mardari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurentul a invocat că partea acuzării nu a demonstrat prezența în acțiunile inculpatului a agravantei prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, după modificările operate prin Legea nr.207, și anume fapta prejudiciabilă de sustragere de către Jantîc N. a mijloacelor bănești de la părțile vătămate Volosovici V., Stratulat S., Trofimova S., Roșca V., Popadia O., Gavrilița R., Dvininov N., în proporții mari, adică mărime patrimoniului inculpatului în aceiași măsură în care a fost înaintată învinuirea.

Potrivit materialelor cauzei, a declarațiilor părților vătămate și acțiunilor civile înaintate, rezultă că prejudiciul real cauzat este cu mult mai mic decât cel expus în actul de învinuire, iar alte probe, care ar demonstra că Jantîc N. a însușit suma de 123.613,84 lei, lipsesc.

Or, în cadrul urmăririi penale părțile vătămate au solicitat să fie recunoscute în calitate de parte vătămată și parte civilă cu solicitarea restituirii următoarelor sume: Dvininov N. – 289 doalri SUA, echivalentul a 3610 lei, Gavrilița R. - 558 dolari SUA, echivalentul a 7125,60 lei, Popadia O. – 644 dolari SUA, echivalentul a 8400 lei, Roșca V. – 216 dolari SUA, echivalentul a 2760 lei, Trofimova (Garaba) S. – 645,17 dolari, echivalentul a 8270,75 lei, Stratulat S. – 566 dolari SUA, echivalentul a 7443 lei și Volosovici V. - 1450,99 dolari SUA, echivalentul a 183.99 lei.

Valoarea acțiunii și cerința de despăgubire o solicită doar partea căreia prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia i s-a cauzat un prejudiciu. De unde rezultă, că nu poate, organul de urmărire penală sau după caz instanța de judecată să majoreze cuantumul prejudiciului material pentru a încadra fapta în temeiul agravantei prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, odată ce prejudiciul material cauzat prin infracțiune se confirmă prin ordonanțele emise de organul de urmărire penală prin care au recunoscut și a atribuit persoanelor menționate supra calitatea de părți vătămate și părți civile, cât și prin declarațiile expuse în cadrul ședințelor de judecată unde fiecare în parte a declarat care de facto este prejudiciul material (real) cauzat și/sau suma exactă a taxei ce urma a le fi rambursată.

Astfel, atât partea acuzării, prin învinuirea înaintată inculpatului, cât și instanța de apel, care a preluat poziția acuzării, incorect au reținut că inculpatul ar fi dobândit prin înșelăciune și abuz de încredere suma de 123.613,84 lei, odată ce cerințele de restituire a taxelor, expuse de părțile vătămate nu corespund celor indicate în rechizitoriu, pe când prima instanță, dând apreciere tuturor probelor acumulate, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, just a reținut că inculpatul a dobândit prin înșelăciune și abuz de încredere suma de 60.563 lei.

Instanța de apel, și-a întemeiat concluziile pe declarațiile părții vătămate Dvininov N., care, însă, nu puteau fi luate în considerație, deoarece la urmărirea penală nu au fost respectate prevederile art. 109-110 Cod de procedură penală, nu a fost realizată acțiunea procesuală de confruntare.

Mai mult, inculpatul nu a avut intenția de a nu-și onora obligațiunile asumate față de părțile vătămate, precum nu a avut intenția de a încerca în careva mod de a se eschiva de la rambursarea banilor, care ulterior au fost restituiți tuturor participanților, care constituie returnarea taxelor și/sau tax free-ul.

În speță lipsește latura obiectivă, cât și latura subiectivă, deoarece raporturile dintre inculpat și părțile vătămate au un caracter juridic civil.

Acțiunea și/sau activitatea lui Jantîc N. nu a fost îndreptată sau desfășurată ca având scop de însușire ilegală a averii străine, astfel că, partea acuzării pripit a conchis că inculpatul a însușit în scop personal banii primiți și s-a folosit după bunul său plac, ori, în cadrul cercetării judecătorești nu a fost prezentată nici o probă în acest sens.

Reieșind din declarațiile părții vătămate, a inculpatului și a martorilor, se constată că între inculpat și părțile vătămate au existat relații, dar care nu fac obiectul infracțiunii de escrocherie, deoarece nerambursarea taxelor în termen nu echivalează cu răspunderea penală.

De altfel, art.1 din Protocolul nr.4 CEDO statuează, că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. În corespundere cu art. 66 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit. Potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform art. 10 Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Potrivit art. 118 alin. (2) Cod penal, calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre o parte și un întreg se efectuează în baza normei care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și

de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*). Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, just rejudecând cauza potrivit regulilor generale, or, prima instanță nu a constatat fapta pentru care inculpatul a fost condamnat, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 1., 2., 4. din decizie*):

a) a constatat neclar, confuz și divergent în descriptiv inițial că: *„astfel, prin acțiunile sale Jantîc Nicolae a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 al. (5) Cod penal, adică sustragerea mijloacelor financiare prin înșelăciune și abuz de încredere, în sumă de 123.613,84 lei în perioada 10.07.2013- 17.10.2013”*, apoi că: *„totodată, este eronată concluzia primei instanțe, precum că mijloacele financiare obținute de către Jantîc Nicolae prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma modificărilor operate în lege, nu depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie. Or, de către inculpat a fost însușită suma de 123.613,84 lei, care se încadrează în proporții mari”* și în final că: *„acțiunile lui Jantîc N. urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (4) din Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului actului juridic anulabil, determinat de comportamentul dolosiv, care a produs daune în proporții mari”*.

În același timp, contrazicându-se, a dispus prin dispozitiv condamnarea inculpatului în baza *art. 190 alin. (4) Cod penal*;

b) reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (4), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicelor: *„...prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului actului juridic anulabil, determinat de comportamentul dolosiv...”*, a depășit limitele învinuirii formulate inculpatului, or, asemenea împrejurări de fapt și drept nu se regăsesc în rechizitoriu.

Mai mult, nici în fapta criminală descrisă ca fiind dovedită, nu este indicată și constatată nicio circumstanță legată de vre-un act juridic anulabil, cât și esența *prezentării ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților*

substanțiale ale obiectului actului juridic anulabil, determinat de comportamentul dolosiv;

c) nu a ținut cont de prevederile art. 8, 10 și 118 alin. (2) Cod penal, or, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmează a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite;

d) soluția de condamnare a inculpatului în baza unei noi învinuiri, dar fără a o pune în discuția părților în cadrul ședinței de judecată, contravine jurisprudenței naționale și CtEDO, fiind încălcat și dreptul inculpatului la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit.

Astfel, potrivit art. 409 Cod de procedură penală, prin efectul devolutiv al căii de atac se înțelege examinarea tuturor aspectelor de fapt și de drept, inclusiv în afara motivelor invocate în apel, dacă acestea sunt în favoarea inculpatului. În cazul în care instanța de apel i-a în considerare temeiurile de casare din oficiu, ea este obligată să le pună în discuția părților (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 12.2.*). În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. În astfel de cazuri, instanțele vor ține cont de faptul că *învinuirea se consideră mai gravă* în cazul când se introduc fapte și episoade adăugătoare, care majorează volumul învinuirii. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 19.06.2006, nr.5 - Privind sentința judecătorească, pct. 23*).

Or, instanța de apel nu a pus în discuția părților noua învinuire și nu a oferit inculpatului posibilitatea de a se pregăti și apăra în sensul dat, nefiindu-i respectat și dreptul la un proces echitabil (*Hotărârea CtEDO din 12.04.2011, Adrian Constantin vs. România*);

e) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv **cu circumstanțele concrete de fapt și de drept indicate în rechizitoriu**, nu a indicat în hotărâre motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării.

Mai mult, constatarea că: *„vina inculpatului se dovedește integral prin cumulusul de probe administrate, cum ar fi declarațiile părților vătămate Roșea V.,*

Trofimova (Garaba) S., Stratulat S., Volosovici V., Papadia O., Gavrilița R., Dvininov N., a martorilor Prodan L, Coliban I., Iurașco-Andrieș C., Bogdan O., Tutunaru N., Sînica I., cât și **prin probele scrise**” nu corespund criteriilor de apreciere a probelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală;

f) și-a fondat soluția de condamnare pe declarațiile părții vătămate Davininov N., dar necoroborându-le la prevederile art. 371 Cod de procedură penală, cât și cu materialele dosarului, în aspectul dacă între parte vătămată nominalizată și inculpat ar fi fost efectuată confruntarea;

g) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi corpurile delictelor anexate la materialele cauzei - CD-RW de model „Omega”, cu capacitatea de 700 Mb, ce conține documentele în format electronic a conturilor persoanelor (studentilor) și imaginile persoanelor care au extras mijloacele bănești de la ATM BC „Victoriabank ” SA; plicurile cu Pin-coduri eliberate pe numele persoanelor Volosovici V., Stratulat S., Trofimova S., Roșca V., Popadia O., Gavriția R., Dvininov N, cardurile bancare eliberate pe numele Volosovici V., Stratulat S., Trofimova S., Roșca V., Popadia O., Gavriția R., Dvininov N, recunoscute drept corp delict prin ordonanța din 04.03.2015, cardurile bancare eliberate pe numele persoanelor și Pin-coduri eliberate pe numele persoanelor Bodorin M., Croitor A., Moșchin Ig., Tașnic M., Nastasiu V., Vasilian M., Sofroni O., Coropceanu B., Soloviova E., Samson M., Somco V., Savițcaia O., Omelianovici M., Burdeinaia A., Dribnii A., Cîlcic E. recunoscute drept corp delict prin ordonanța din 04.03.2015; plicul expediat de Internal Revenue Service a SUA pe numele lui Volosovici V, ridicat în cadrul perchezițiilor efectuate la 26.11.2013; cererile privind deschiderea conturilor și eliberarea cardurilor bancare, fotocopiile buletinelor de identitate a persoanelor beneficiare, contractul nr. SA 13/1331 din 20.06.2013 cu anexă, borderoul evidenței cardurilor și codurilor PIN, procurile cu amprenta ștampilei „THE HUB” SRL eliberate pe numele lui Coliban I., Jantîc N. și Catan N., anexa nr. 2 la contractul nr. 13/1331, ridicate de la filiala nr. 3 a BC „Victoriabank” la 04.12.2013;

h) a concluzionat neclar și divergent că: *„eronată este concluzia primei instanțe, precum că mijloacele financiare obținute de către Jantîc Nicolae prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma modificărilor operate în lege, nu depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie”*, deoarece prima instanță o astfel de constatare nu a făcut, temeiul de reîncadrare a acțiunilor inculpatului nefiind motivat prin prisma modificărilor operate în art. 126 alin. (1) Cod penal, dar prin concluzia că prejudiciul cauzat părților vătămate, conform declarațiilor lor, constituie suma de 60.563, 03 lei și nu de 123.613,84 lei, cum a fost înaintată învinuirea inculpatului.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către

instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Valentin Mardari, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2018, în privința inculpatului Jantîc Nicolae x, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Jantîc Nicolae x urmează a fi eliberat din Penitenciar, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 03 mai 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Dumitru Mardari